

Fattigvæsenet i ældre Tid

Af pens. Lærer *H. P. H. Novrup*, Alslev

Alle Vegne er der fattige. Deres Kaar har vel været noget forskellige, men de har aldrig været misundelsesværdige. I Hedningelande synker de, der ikke kan følge med og klare sig selv, ned i Trællenes Rækker. Den første kristne Menighed tog Fattigplejen op som sin Opgave, og senere synes den særlig at være øvet af Klostre og milde Stiftelser.

Efter Reformationen har Fattigplejen nærmest været det borgerlige Samfunds Sag. For et Par Hundrede Aar siden styredes Fattigvæsenet af Amtet, i Sognene foretoges en Ligning paa Beboerne, og hvert Fattiglem fik beskikket en Forstander, der skulde føre Tilsyn og sørge for, at det Bidrag, der var planlagt, kom i de rette Hænder.

Fra Tiden omkring ved 1770 har man en Fortegnelse over de fattige i Alslev-Hostrup og over, hvad de nød.

	Skp. Rug	Skp. Byg	Mar
1. Den gamle Niels Skrædder	8	6	7
2. Den blinde Johanne Nisdatter..	8	8	8
3. Den vanvittige Valdborg Christensdatter	8 ¹ / ₂	3 ³ / ₄	6 ³ / ₄
4. Gamle Søren Kjærs Enke	6	3	1 ¹ / ₂
5. Gamle Gert Friderichsen	5 ¹ / ₂	1 ³ / ₄	3 ⁵ / ₈
6. Den skrøbelige Vedsted Sørensen	6	3	1 ³ / ₄
7. Else K. Toft og Datter	11	3 ³ / ₄	4 ¹ / ₄

	Skp. Rug	Skp. Byg	Mar
8. Povel Skrædder	5 ¹ / ₂	2 ³ / ₄	4
9. Christen Gregers Kone	5	2	2 ¹ / ₈
10. Maren Hansdatter			24

Disse 11 Fattiglemmer nød ialt ca. 8 Tdr. Rug, 4¹/₂ Td. Byg og 63 Mark i Penge.

Tiggeri.

Da den offentlige Understøttelse ikke var tilstrækkelig til Livets Ophold, søgte de fattige ved Tiggeri at faa, hvad de mere trængte til. At de omkring i Sognet fik, hvad de trængte til af Mælk er en Selvfølge, som Folk i Regelen fandt var i sin Orden. At de tog med Tak imod, hvad der blev budt dem af Smør, Flæsk, Kød og Tøj, er lige saa selvfølgelig. Sognets egne Fattigfolk kunde godt drive deres Tiggeri efter en større Maalestok, uden at det vakte synderlig Misnøje, men anderledes forholdt det sig med Tiggere fra fremmede Sogne. Til Tider følte Tiggeriet nærmest som en Landeplage. I Forsommeren og hen paa Efteraaret, naar Faarene var blevet klippet, tiggedes der Uld, ind mod Jul tiggedes Brød, Kage og Slagtemad. Uldtiggerne søgte undertiden flere Mil ud fra deres Hjemstavn. Her i Sydvestjylland var Holsted og Føvling særlig berygtede for deres mange Tiggere, Horne Sogn fik ogsaa Skyld for at huse mange, de fra Føvling naaede helt til Varde, maaske længere. Føvlingkvinder og Holstedstoddere var et staaende Udtryk. For at raade Bod paa denne Plage greb Befolkningen til at ansætte Fattigfogeder eller Bettelfogeder, som sædvanlig kaldtes Stodderkonger; de skulde sætte Skræk i de fra Sogn til Sogn omflakkende Tiggere og føre Tilsyn med, at de ikke indsneg sig i Sognet. Disse Fattigfogeder blev udrustet med en vis Myndighed og forsynet med et Vaaben, som kaldtes en »Morgenstjerne«, noget i Lighed med Nattevægter-

nes i Købstæderne, en spids Jernpig, undertiden med en Tværspids, paa en Stang. Kunde de ikke selv indfange Tiggerne, saa kunde de dog i det mindste bringe Melding til Sognefogeden. Selv om adskillige Tiggere — tildels støttet af en eller anden Spøgefugl — undertiden drev Løjer med disse Stodderkonger, er der dog ingen Tvivl om, at de gjorde deres Nytte. Efter Napoleonskrigene og Statsbankerotten 1813 kom der en ussel Tid, det gik stadig nedad til 1824, saa sporedes en lille Bedring; men først i Fyrreerne var Krisen saa nogenlunde overstaaet. I de 30 Aar var de fattiges Antal steget stærkt og dermed Tiggeriet. I 1831 antog Fattigvæsenet i Alslev-Hostrup to trængende Mænd til Fattigfogeder. Den Understøttelse, de fik, blev regnet for Løn som Fattigfoged. Saaledes undgik de at komme paa Fattigvæsenet. Saa sent som i 1867 beskikkede Jerne-Skads Sogneforstanderskab Hans Nielsen i Jerne til Bettelfoged. (Mon han ikke skulde være den sidste Stodderkonge i Danmark?)

Der er mange Vidnesbyrd om, at Tiggeriet er drevet i et uhyre Omfang, ikke alene fra Sogn til Sogn, men fra Amt til Amt. Arbejdsføre Mænd og Kvinder har drevet Tiggeriet ligefrem som Næringsvej Aar efter Aar uden at gøre noget for en Forandring.

1803 begærede Søren Jensen Understøttelse af Fattigkassen i Alslev-Hostrup til sine to smaa Børn. Fattigkommissionen var vidende om, at Søren var født i Holstebroegnen og kun af og til i de sidste Aar havde opholdt sig i Hostrup Sogn, og at baade han og hans Kone var unge og arbejdsføre Folk, der ikke vilde arbejde, skønt de godt kunde ernære sig, men blot vilde gaa og betle. Man fandt derfor ikke tilstrækkelig Føje til at yde den attraaede Understøttelse. Kort efter løb Søren Jensen bort baade fra Kone og Børn, og ingen

vidste, hvor han var. Saa maatte Fattigvæsenet tage sig baade af Kone og Børn foreløbig. 1828 blev et ungt Menneske paa 16 Aar — Hans Jakob — hjemsendt fra Skanderborg til Alslev. Det viste sig saa, at Hans Jakob var et uægte Barn af Barbara Sørensdatter af Alslev, han havde ført et omflakkende Betlerliv sammen med Moderen, var ikke konfirmeret og ganske uoplyst. Han blev anvist Føde og Nattehold ved Omgang hos Pastoratets Beboere. Aarsagen til, at Hans Jakob blev hjemsendt, var Moderens Arrestation. Hun havde flakket om med Sønnen, vist i mange Aar, nu var hun saa bleven nappet og arresteret for Løsgængereri og Betleri og hensad i Skanderborg Arrest. Da hun efter udstaaet Straf blev hjemsendt, fik hun Plads i Fattighuset i Hostrup, og der blev anskaffet Sengetøj og et Bord til hende. Hun blev dog ikke i Fattighuset ret længe, og baade hun og hendes Søn udgaar af Fattigregnskabet. Dog varer det kun et Aars Tid, saa maa Barbara igen i Fattighuset, og da betegnes hun for svagelig, 54 Aar gl.

Fattighuse.

Rundt om i Sognene var der Fattighuse til Almisselemmerne. De var som oftest nogle elendige Rønner til trods for, at Øvrigheden foretog et Syn over dem engang imellem. De laa i Reglen i Udkanten af Byen eller endog ude paa Heden, da Folk ikke rigtig syntes om det Naboskab. I Øse laa Fattighuset ganske alene lige ved Heden, hvor nu Stationsbyen Nordenskov ligger. I Jerne Sogn laa det Nord for Tovrup By saa nær Heden, at de blot behøvede at gaa ti Alen udenfor Huset for at kunne plukke Lyng til Ildtæending. Sognefolkene i Hostrup androg 1840 Fattigkommissionen om at faa Fattighuset flyttet ud paa den Huset tilhørende Hedelod, men Andragendet afsloges ganske baade for de fattiges Skyld og for Bekostningen.

At private ogsaa undertiden har gjort noget for de fattige, er der heldigvis ogsaa Vidnesbyrd om, disse Stiftelser bærer for det meste Navnet Hospitaler. I Hjerting findes en saadan Stiftelse, der kaldes »Fri-Havn«, hvilket vel nok er et Udtryk for fri Bolig. Omkring ved 1760 lod daværende Sognepræst Abraham Jessen, Alslev, opføre et lidet af 3 Fag bestaaende Hus i en Afkrog ved Hostrup Kirke. I dette Hus var der foruden Plads til »Bæsterne et Par Værelser til to af Sognets husvilde Almissemlemmer.« Huset skulde altsaa afgive Plads til Præstens Heste, medens han forrettede Tjenesten i Annekskirken, og den Plads har vel nok taget det meste af det ene Fag; thi da var Husene ikke alene lave, men ogsaa snævre, saa blev der tilbage godt to Fag til Værelser og et lille Køkken. Ved Aal Kirke var der ogsaa et Hospital, der var skænket fra Hesselmed.

I disse Fattighuse var der i Almindelighed flere om et Køkken, og hvad dette Forhold har kunnet give Anledning til, kan man let fatte. Tit og ofte var Fattighusene ganske overbefolkede af gamle og svagelige Mennesker foruden af drikfældige og urimelige Personer, der ikke for deres Dyders Skyld var havnet der. Livet der var ofte frygteligt, man drak, skændtes og sloges, man klagede over hverandre, saa der maatte gribes ind af andre.

I Alslev By staar endnu det gamle Fattighus — dog ikke brugt som saadant i de sidste 50 Aar — det er $13\frac{1}{2}$ Al langt, $6\frac{1}{4}$ Al. vid og 63 Tommer højt til Bjælkerne, saa en rigtig velvoksen Mand har haft ondt ved at staa oprejst. I dette lille Hus var der 1838 anbragt en Familie med 3 a 4 Børn samt tre gamle Kvinder, saa der maa vel have været 3 eller 4 Rum. Huset ser ud til at være omkr. ved 150 Aar gl. Til dette Hus hørte

en lille Have og en Hedelod, hvorpaa der aarlig gravedes mange Læs Hedetørv til Fattiglemmerne. Fattigregnskabet viser, at der ogsaa er leveret nogle Læs Klyne og undertiden lidt Lyng. For nogle Aar siden syntes Ejerren af Huset, at Haven var uforholdsmæssig høj og sandet og af en underlig Beskaffenhed, han undersøgte saa Jorden og fandt, at den mest bestod af Aske og Sand, hvorfor han lod den øverste Alen Jord afgrave, det var al den Tørveaske med Sand, der her var samlet paa i den lange Aarrække. Da Hostrup Sogn særlig havde mange fattige, kunde Præstens Hus ikke rumme dem alle, hvorfor Fattigvæsenet maatte købe et lille Hus for 36 Rdl. i 1822. I 1836 meldte en ældre Mand sig til Fattigvæsenet, fordi han havde mistet sin Aftægt, og Aftægtshuset skulde nedrives, da Grunden var solgt.

I Hostrup By boede paa den Tid en ældre Kvinde, Maren Gundesdatter, der havde ondt ved at klare sig; hendes Hus af Hartkorn 3 Fdk. $1\frac{3}{4}$ Alb. kunde købes for 80 Rdl. og lidt Aftægt, det købte Fattigvæsenet saa til Manden, der havde mistet sin Aftægt. Maren skulde saa have fri Bolig og i Aftægt 6 Skp. Rug, 2 Skp. Byg, 8 Pund Smør, 10 Læs Hedetørv og en Pindkrus Mælk hveranden Morgen, eller i Stedet for Mælken en Specie aarlig, saa længe hun levede.

I 1838 kunde Fattigfogeden i Alslev ikke klare sig længere, hvorfor han gik over paa Fattigvæsenet. Hans Hus blev saa overtaget af Fattigvæsenet, og her blev der saa indrettet Reserverum for Fattiglemmerne. I 1840 gik det ligesaa i Sjelborg, hvor et Fattiglems Hus blev indrettet til Fattighus. I 1840 var der saaledes i Hostrup Sogn 3 Fattighuse foruden Præstens ved Kirken, og i Alslev Sogn var der 3. I 1828 maatte Fattigvæsenet ofre 94 Rdl. 1 Mark paa Istandsættelse og Udvidelse af Sognenes Fattighuse, hvorefter Husene blev underkastet

det lovordnede Syn af Herredsfogeden, for hvilken Synsforretning der betaltes 4 Rdl. 4 Mark $5\frac{1}{6}$ Skilling Sølv. De mange gamle og svage Fattiglemmer, som trængte til Omsorg og Pleje, var uheldig stillede i de smaa og tarvelige Fattighuse, hvor den fornødne Opvartning og Hjælp ikke kunde ydes dem. Saa opstod Tanken om Oprettelse af Fattiggaarde med Bestyrerfolk, der kunde række den hjælpende Haand. Hist og her købtes Gaarde, der indrettedes til at huse en hel Del fattige, men da disse derved kom ind under visse huslige Regler, som maatte iagttages, var der adskillige, der ikke godt kunde finde sig i de mere ordnede Forhold og fandt, at deres Frihed var bleven dem berøvet, hvorfor Fattiggaardene ret ofte blev betragtet som en Slags Tvangsanstalt, som man burde vogte sig for. Skønt de fattige i Reglen havde det bedre paa Fattiggaardene end i Fattighusene, blev de aldrig populære. Da Nykirke og Faaborg Sogne blev skilt, og Nykirke blev lagt til Grimstrup som Anneks 1859, blev Præstegaarden i Raunsø købt af tre Kommuner *) og indrettet til Fattiggaard, og for 50 Aar siden købte Alslev Hostrup en Gaard i Torrup til Fattiggaard, den blev nedlagt i 1917 og afhændet, noget lignende er sket flere andre Steder i de sidste Aar, da Fattigvæsenet er kommet ind under nye Former.

Mangelen paa Sindssygehospitaler.

Under Fattigvæsenets Opgaver hørte ogsaa at tage sig af de sindssyge, og det var egentlig nogle af de værste Sager at have med at gøre. Naar de sindssyge ikke var altfor umedgørlige og nogenlunde rolige, ordnede man sig paa den Maade, at de underhaanden blev tinglyede i Kost og Pleje eller ogsaa, at de blev udlicite-rede, dog ikke altid til den lavestbydende. Det skete

*) Nykirke, Grimstrup, Bryndum-Nebel.

ogsaa, at saadanne Stakler blev fjernet og anbragt et andet Sted, naar Fattigvæsenet erfarede, at vedkommende ikke havde det godt, hvor de var. Men altid var der Vanskeligheder med at faa disse Forhold ordnede paa en tilfredsstillende Maade.

1829 fik Fattigkommissionen i Alslev-Hostrup en meget alvorlig og følelig Sag angaaende et vanvittigt Menneske, nemlig Pigen Gertrud Håndatter, der var hjemme hos sin Fader i Sædding, Guldager Sogn, men der formodedes, at hun var forsørgelsesberettiget i Alslev-Hostrup. Mellem Fattigkommissionerne i Guldager og Alslev-Hostrup førtes i længere Tid en Forhandling, der ikke førte til noget, men saa kom der Ordre fra Stiftamtet, at Alslev-Hostrup maatte tage sig af hende og straks lade hende afhente. Sognefogeden fik saa Ordre til at tilsige en Vogn med to haandfaste Karle til at afhente hende, hvorefter hun blev anbragt i Hostrup Fattighus, hvor et Værelse netop var ledigt. Det bestemtes, at Beboerne efter en forfattet Liste hver Dag skulde bringe hende Middagsmad i betimelig Tid om Middagen, en Ret Søbemad og en Ret Eftermad med de fornødne Mellemmader — mindst 2 — tillige med 2 Potter Øl, saaledes at hverken Mad eller Drikke manglede inden næste Middag. Den stedlige Fattigforstander fik Paalæg om at føre Tilsyn, og hvis Maden udeblev da at besørge det fornødne paa den paagældendes Regning. Den fornødne Vagt tilsagdes af Sognefogederne i Omgang efter bedste Skøn, dog skulde Vagtmandskabet udtages først af Alslev Sogn. Hostrup Sogn fik jo Byrden af Levering af Maden. Saa blev der købt til hende et Hørgarnslagen, et Blaargarnslagen og en Hovedpude med tavlet Overtræk, hvilket alt kostede 1 Rdl. 4 Mark 6 Skilling. Her i Fattighuset blev hun dog kun en Maanedstid, thi det lykkede at faa hende

indlagt i et af Ribe Hospitals Daarekamre. Hun fik med sig foruden Gangklæder en Sengs Klæder, bestaaende af en blaastribet Olmerdugs Overdyne, Underdynen var af samme Slags, men den var rødtribet paa den ene Side, tillige med fornævnte Hovedpude og Lagener. Gangklæderne bestod af: en grøntribet Kjole, en sort gultribet Toselsskjørt, en rød Vadmelskjørt, to Under-skjorter, en grøn Vadmelsstrøje, en blaastribet Toselsforklæde, en blaa og hvidtavlet Lærredsforklæde, et blaat, uldent Tørklæde, to hvide Lærredstørklæder, et rødt og hvidt Kattunstørklæde, et Sæt hvidt Hovedtøj, to Hørgarns Særke, en Blaargarns Særk, to Par uldne Strømper, et Par uldne, hvide Vanter, et Par Sko, et Par Træsko og en gl. sort Silkehat.

Fattigkommissionen i Guldager sendte dernæst en Regning til Alslev-Hostrup paa 191 Rdl. 4 Mark 9 Skilling. Denne svimlende Sum fremkom paa følgende Maade: Vagthold fra 1. Maj 1828 til 30. Septbr., ialt 153 Dage, i Etmaalet 4 Mand à 1 Mark pr. Mand = 102 Rdl. Fra 1. Oktbr. til 16. Febr. 1829 = 138 Dage, i Etmaalet 4 Mand à 12 Sk. = 69 Rdl. dertil Kostpenge i 41 Uger 4 Dage, ugentlig 3 Mark = 20 Rdl. 4 Mark 9 Sk. Fattigkommissionen fandt »sig ikke beføjet til at acceptere« denne Regning. Det var en meget uheldig Tid at modtage en saa stor Regning. Fattigkassen havde kun en Beholdning paa knap 7 Rdl. I fire Aar var der paa Grund af Fattigdom og den store Mangel paa konstante Penge ikke opkrævet Fattigpenge, kun Naturalier, saa forstaar man, hvorledes Fattigkommissionen saa paa en Regning paa 191 Rdl. Saa holdtes i Hjerting et Fællesmøde af Fattigkommissionerne i begge Pastoraater for at søge mindelig Forlig, men det mislykkedes til trods for, at Herredsfogeden ogsaa var til Stede. De fra Guldager erklærede, at Guldager var lige saa fattig

som Alslev-Hostrup, og at de havde udvist den største Økonomi; men Fejlen laa deri, at Alslev-Hostrup i saa lang Tid havde vægret sig ved at erkende Forsørgelsespligten, saa der var hengaaet over $\frac{3}{4}$ Aar. Regningen blev saa sendt til »Stiftamtets nøjere Decission«. Det hjalp, thi Stiftamtet foretog en Nedsættelse af 4 Sk. for hver Mand, der havde holdt Vagt, saa Regningen blev nedsat til 143 Rdl. 1 Mark 9 Skilling. Tillige bevilgede Stiftamtet 40 Rdl. af Amtsfattigkassen, men dog blev 103 Rdl. en særdeles følelig Udgift. For at faa dette store Beløb ind, maatte der saa foretages en ekstra Ligning, som derpaa blev indsendt til Stiftamtet, men her blev den ikke approberet, hvorimod Stiftamtet sendte en Obligation paa 100 Rdl. til Underskrift. Senere ansøgte Fattigkommissionen om, at en Del af de store Udgifter maatte afholdes af Amtsrepartionsfonden, og der tilstodes 60 Rdl. ud over de 40 Rdl., der forhen var ydet.

Gertrud Hansdatter døde i Ribe Hospital 16. Jan. 1831 og hendes Efterladenskaber blev udbragt i 4 Rdl. 4 Mark 14 Sk.

En Husmand i Toftnæs havde en sindssyg Kone, Amalia, det kneb for dem at faa det nødvendige, hvorfor Fattigkommissionen traf den Ordning, at der skulde bæres Mad til dem i Omgang af Toftnæs By. Efter en Tids Forløb maatte Konen anbringes i Pleje, da Manden ikke bekymrede sig for hende, ja ligefrem havde forladt hende, saa der i lang Tid havde været holdt Vagt ved hende. Hun blev saa indtinget i Kost og Pleje hos Chr. Christensen i Tulsmark for 4 Rdl. holst. Cour. maanedlig. Mandens Hus blev saa overtaget af Fattigvæsenet, og der blev foretaget en Fortegnelse over, hvad der fandtes i Huset. Denne Fortegnelse blev til en Sikkerhed tinglæst. Der kom imidlertid snart

Rygter i Omløb, at Konen ikke havde det godt, hvor hun var. Der besluttedes saa at sætte hende til Licitation og at tilkalde Herredsfogeden, for at han kunde overvære denne Forretning. 2. Oktober 1840 blev den afsindige Kone bortliciteret i Alslev Skole efter følgende Konditioner:

1. Hun holdes med Kost, Renlighed, Logi og Varme, Pleje og Tilsyn i alle Maader saaledes, at hende ikke i nogen Henseende sker Uskel, men at der drages den bedst mulige Omsorg for hendes Helbredelse. Skulde det modsatte bevisligen erfares, da vedstaar Fattigkommissionen ikke den akkorde-rede Betaling.
2. Hun bortlejes ugevis med Forpligtelse for Modtageren til at beholde hende et Fjerdingaar paa samme Vilkaar, derimod forbeholder Fattigkom. sig Ret til at tage hende tilbage, dersom hun forinden skulde blive skikket til at modtage Forsørgelse paa anden Maade.
3. Fattigvæsenet forsyner hende med nødvendigt Ganglinned og Gangklæder.
4. Af Fattigvæsenet kan Betalingen erholdes maanedsviis af Fattigkassen, om forlanges, men ikke forud.
5. Blandt de lavestbydende forbeholder Fattigkom. sig at vælge mellem to og tre.

Efter skete Underbud blev Chr. Christensen, Tulsmark og Daniel Hansen, Alslev, begge lavestbydende med 4 Mark Courant for Ugen. Da førstnævnte erklærede, at han villig frafaldt sit Bud, og Præsten fandt, at det maaske var nok saa godt, at Amalia opholdt sig her i Byen, da han derved en Gang imellem kunde have Tilsyn med hende, saa blev man enig om af antage Daniels Bud. Derefter blev Ægteparrets Bohave solgt ved Auktion for 8 Rdl. 5 Mark 9 Sk., og Huset blev

solgt for 36 Rdl., men paa den Betingelse, at Huset ikke maatte afhændes igen uden til Nedbrydelse. Denne Bestemmelse er sikkert taget, for at Fattigvæsenet vilde sikre sig, at det ikke senere fik nye Byrder fra dette Sted.

Da der var gaaet et Fjerdingaar, meldte Daniel, at han ikke vilde beholde Amalia længere for den akkorderede Betaling, han forlangte 5 Mark om Ugen. Fattigkommissionen bød 4 Mark 12 Sk., og dette Bud antog han omsider, men med Tilføje, at dersom man kunde faa Underretning om, at nogen anden for billigere Køb vilde modtage hende, da vilde han uden Fortrydelse lade hende fare.

28. Marts 1841 afholdtes offentlig Licitation i begge Sogne over Amalia og en svagelig Pige, der kaldtes Fynbopigen. Hans Lønborg i Torrup blev lavestbydende for Amalia med 5 Mark ugentlig. To Dage senere holdt Fattigkommissionen Møde, og da mødte Daniel Hansen og tilbød, at han nok vilde beholde Amalia endnu et halvt Aar for samme Betaling som Hans Lønborg, hvis det maatte være ham tilladt at lukke hende inde i et dertil indrettet Kammer, naar hun blev ustyrlig. Dette Bud bevægede Hans Lønborg, der ogsaa var til Stede ved Mødet, til at nedsætte Beløbet til 4 Mark 10 Sk. for Sommermaanederne og 5 Mark for Vinteren, ligesom han vilde forpligte sig til at beholde hende et halvt Aar.

Fynbopigen vilde Johan Pedersen nok tage imod og give en Rdl. i Løn, hvis hun beholdt Helbred, men i hvert Tilfælde beholde hende den Sommer. Inden et Fjerdingaar var forløbet, meldte Chr. Christensen, Tulsmark, at han var villig til at modtage Amalia for 4 Mark ugentlig. Fattigkommissionen fandt nu Anledning til at forespørge Hans Lønborg, om han vilde gaa

ned til 4 Mark, men inden han afgav Svar, mødte Chr. J. Pedersen, Kraunse, for Kommissionen og tilbød at modtage Amalia for 4 Mark 4 Sk. Da Hans Lønborg ikke vilde gaa saa langt ned med Betalingen, og da Fattigkommissionen næppe havde synderligt Mod paa at overlade hende igen til Chr. Christensen, opsagde Fattigkommissionen Akkorden med Hans Lønborg og bød Chr. J. Pedersen 4 Mark. Efter nogen Mægling indgik han herpaa og forpligtigede sig til at afhente hende hos H. Lønborg og beholde hende et halvt Aar. I 1842 gjordes der Skridt til at faa Amalia anbragt i Daarekisten for Amtsfattigkassens Regning.

Det lader til, at der ligefrem har været Rift om at faa den stakkels Kvinde i Pleje, vel nok ikke for hendes Skyld, men for at faa fat i de faa kontante Skillinger. Aarsagen hertil maa sikkert søges i den store Pengetrang, som Folk var i.

En Gaardmand havde et vanvittigt Barn, hvortil han søgte og fik en Understøttelse i flere Aar. Fattigkommissionen fandt, at det nok kunde forsvares at yde en Understøttelse, da Mandens økonomiske Forhold ikke var særlig gode.

Andre Fattigsager.

I Foraaret 1808 blev Søren Knudsen i Hostrup »udkommanderet til Landværnsmand«. Han efterlod sig intet til Husleje, Føde og Klæder til Hustru og tre smaa Børn. Præsten drog Omsorg for, at Konen af Fattigkassen fik 2 Rdl. til at betale Huslejen med for den Sommer. Men da Vinteren stod for Døren, kunde hun ingen Steder faa Husly i Hostrup Sogn, da de frygtede for, at hun ikke var i Stand til at betale Huslejen. Saa viste Degnen i Alslev, O. F. Jessen, Medlidenhed med hende og lod hende faa Ophold og Brændsel i Degne-

boligen i Alslev. Samme Efteraar indsendte hun Andragende til Stiftamtet om Understøttelse, som hun ogsaa fik. Fattigvæsenet tilstod Børnene straks 3 Rdl. med Tilsagn om mere ved næste Kvartal. Konen og Børnene fik derpaa et Værelse i Præstens Hus ved Hostrup Kirke, hun kom til at ringe Kirkeklokken i Hostrup, hvorfor hun fik en Ubetydelighed, hun slagtede baade Faar, Svin og Kreaturer for Folk og holdt det saaledes gaaende i 7 Aar, indtil Manden kom hjem 1815. Hvor fattigt denne Familie har haft det, kan skønnes deraf, at en af Børnene sagde, da hun var bleven en gammel Kone: »Jeg er opfødt ved tørt Brød og Røllikevand.«*)

Der er ogsaa flere Tilfælde af, at Folk stak af fra Hus og Hjem. 1811 bortrømte Peder Hansens Kone i Sjelborg fra Mand og to smaa Børn, saa Fattigvæsenet fandt det nødvendigt at sørge for Børnenes Underhold og Pleje, da Manden var meget fattig. I 1818 løb en Kvinde bort, og hun havnede i Viborg, og det kostede 26 Rdl. at faa hende hjem igen.

I 1831 var der stor Trang for Brødkorn. Herredsfogeden købte da et Parti Rug paa Nørholm for 4 Rdl. 1 Mark Tønden. Et af de Steder, hvor Trangen var størst, var i Hostrup Sogn. Fattigkommissionen i Alslev-Hostrup fik deraf 30 Tdr. til Uddeling i Hostrup Sogn, og ved et Møde blev der taget Bestemmelse om, til hvem og mod hvad Sikkerhed de kunde uddele dette Parti Korn, da ingen formaaede at betale kontant. 19 Beboere ønskede at faa Brødkorn, og de indgik paa at betale Kornet med Indkøbsprisen førstkommende Iste Oktober. Til Sikkerhed pantsatte de saa visse Kreaturer, som Fattigkommissionen betingede sig Ret til at sælge enten underhaanden eller ved Auktion, saafremt

*) Man lavede en Drik af Røllikeblomster til Erstatning for Kaffe og Te.

Betalingen ikke erlagdes rettidig. Kreaturerne's Vurderingspriser giver et slaaende Billede af de elendige Tider. En Gaardmand modtog saaledes 4 Tdr. Rug og pantsatte derfor en brun Hest paa 10 Aar og en rød Kvie, der tilsammen vurderedes til 21 Rdl. Hamburg Courant, en anden Gaardmand fik 3 Tdr. Rug, og han pantsatte to graabrogede Køer til 19 Rdl, en tredje fik 2 Tdr. mod Pant i en Kø og en Stud til 13 Rdl. Disse Panter fik dog ingen Betydning, da al Rug blev betalt i rette Tid.

Tjenestekarl Peder Nielsen havde Beneder i en Tommelfinger, han havde søgt Læge i lang Tid og forbrugt alt, hvad han ejede. Saa meldte han sig til Fattigvæsenet, der straks sørgede for, at han atter kom til Lægen, denne vil have Peder til Varde en Tid og lader sig forlyde med, at Fingeren muligvis bør afsættes. Fattigkommissionen vilde nødig have den Operation foretaget, da Peder saa kunde falde Fattigvæsenet til Byrde. Han blev saa sendt til Saarlægen i Kolsnap, hvor han var i to Maaneder, og kom helbredet tilbage, lykkelig og glad over den heldige Rejse. Han tilbød af sin Vinterløn at udrede 1 Rdl. foruden Rejsepengene, og hans Moder ydede 2 Rdl. Læge og Medicin havde kostet 4 Rdl. og Kost og Ophold i 7 Uger 2 Dage 5 Rdl. 2 Mark 8 Skilling. Han tilbagebetalte det hele senere.

Et Fattiglem i Sjelborg androg om at faa sit faldefærdige Hus ombygget, dertil brugtes 600 Mursten, der kostede 1 Rdl. 3 Mark, 2 Vindueskarme 2 Mark 8 Sk., Dør og Dørstænger med Beslag 3 Mark, 2 Tylt Bræder 4 Rdl., 600 Tretommersøm 1 Rdl., ialt 7 Rdl. 5 Mark. Siden begærede samme Mand Hjælp til Udrustning til en Grønlandsrejse førstkommande Pedersdag, hvilket ogsaa bevilgedes ham. Paa den Tid dreves der Hvalfangst af Skibe fra Hjerting.

En gammel Enke ønskede et Laan paa 2 Rdl af Fattigkassen, for at hun kunde være i Stand til at købe nogle Pund Uld, som hun saa i Vinterens Løb vilde forarbejde og dernæst afsætte til en eller anden Skipper, der sejlede paa Hamburg. Hun fik Laanet, men mod Pant i hendes Dragkiste.

Hvor almindelig Fattigdommen og Nøden var omkring 1830, kan man ogsaa se deraf, at Fattigvæsenet maatte tage sig af afdøde Kirkesanger Rauns Børn, Marie og Jakob, den sidste manglede Klæder, hvorfor Sognefogeden fik Paalæg om at skaffe ham et Sæt, der beholdtes for en Pris af 5 Mark 4 Skilling. Samme Jakob blev i adskillige Aar ved at tynde paa Fattigvæsenets Budget. 1834 døde den ny Degn i Alslev efter 2¹/₂ Aars Ophold. Han var saa fattig, at hans Enke og Søn maatte meldte sig til Fattigvæsenet som manglende »Livets allerstørste Nødvendigheder«. Hendes Savn blev i Øjeblikket afhjulpet ved, at der tilstodes hende Husly i det ledige Jordemoderhus indtil videre, og der overraktes hende 2 Mark til Køb af Smør, Gryn og Mælk. Fattigkommissionen havde egentlig ikke Lyst til at anbringe Lærer Nissens Enke og otteaarige Søn i Fattighuset, hvorfor de prøvede paa at leje en lille Lejlighed i et af Sognene, men det lykkedes ikke. Man maatte saa gribe til den Udvej at anbringe en Familie, der hidtil havde været til Huse i Alslev Fattighus, et andet Sted, saa Enken med hendes Søn fik et Rum at bebo i Fattighuset. Man lod saa foretage Undersøgelse af hendes Ejendele, der noksom viser, hvor stor Nøden var, og tillige, at hun nok havde kendt bedre Dage. Fortegnelsen udviser, at hun ejede 1 blaastribet Overdyne, 2 korte Puder af samme Farve, 2 rødtribede korte Puder, 2 lange Bolsters Puder, et Par Hørgarns Lagener, et Par Blaargarns Lagener, 1 Spinderok, 1 Fyrretræs Kiste, 12 Ser-

vietter og 1 Dug, 12 Alen Hvergarn, 4 hvide Pudevaar samt de nødvendige Gangklæder for hende og Sønnen; — men altsaa ikke nogen Underdyne. Fattigkommissionen forespurgte hos Øvrigheden, hvorledes man skulde forholde sig med hendes Forsørgelse og indgav Andragende om Understøttelse af Amtet og Skolelærers-hjælpekassen samt Postkassen. Endvidere forespurgtes der om, om Understøttelsen alene skulde udredes af Alslev Sogn, da Fattigkommissionens Medlemmer af Hostrup Sogn erklærede sig uvillige til at yde noget til en Enke efter Alslev Degn.

Svaret lød paa, at Hostrup Sogn ogsaa maatte udrede sin Del. Da Nissens Enke ikke havde haft Ophold i fulde 3 Aar i Alslev, overgik hun til Fattigvæsenet i Guldager Sogn, hvor hendes Mand havde været Lærer, før han kom til Alslev.

1836 gav Cancelliet Ordre til Fattigvæsenet om at drage Omsorg for, at et ungt Menneske paa 19 Aar, der endnu ikke var konfirmeret, blev sat i Kost og Pleje hos en paalidelig Mand, der ikke vilde benytte ham til noget Arbejde, der kunde være til Hinder for den Undervisning, han skulde nyde hos Læreren og Præsten. Cancelliet tilsagde Fattigvæsenet de dertil medgaaede Udgifter, da han ikke var forsørgelsesberettiget i Alslev-Hostrup. Fattigkommissionen akkorderede saa med Hans Hansen i Vibeke om, at Karlen skulde tjene hos ham de 4 Dage i Ugen, men Søndagen og de to andre Dage i Ugen skulde han ganske staa til Præstens og Læreren Raadighed. Den unge Karl kom saa til at gaa til Konfirmationsforberedelse, da han var 20 Aar. Hans Hansen fortrød snart sin Akkord, og da ingen vilde have Karlen at tjene, beholdt Pastor Feilberg ham i Præstegaarden mod et Vedderlag af 1 Specie maanedlig.

En gamle svagelig Murer, Mads Torrup, var ikke

ganske let at stille tilfreds, snart savnede han et, snart noget andet, og saa maatte hans Kone af Sted til Fattigkommissionen, naar den holdt Møde. Man fandt enkelte Gange, at det vist var nødvendigt at undersøge, om Klagen var velbegrundet, hvilket ikke altid var Tilfældet, men saa klagede Mads til Amtet, der dog ikke gav ham Medhold. 1838 beløb hans Apotekerregning sig næsten til 20 Rdl., engang havde han købt Korn paa en Auktion, men da Betalingsdagen kom, havde Mads intet at betale med, hvorfor han androg Kommissionen om at betale. Han ønskede sig ogsaa et Par Underbukser og et Par nye Bukser samt en ny Dyne, inden Vinteren kom. Han fik alle tre Dele. Rigtignok blev det bestemt, at Dynen skulde anskaffes ved Lejlighed. Heldigvis indtraf Lejligheden ret snart, saa Mads sandsynligvis ikke kom til at fryse af den Grund. Mads sad undertiden og lavede Børster, men han manglede altid Penge til at købe Svinebørster for, hvorfor han maatte have en ekstra Skilling.

En Husmand begærede Understøttelse i Anledning af, at han maatte have sin Søn hjemme for at gaa til Præst, og han fik den.

Hans Vævster fik 1 Mark 8 Skilling til en Kur for hans fnattede Børn.

Søren Clemmensen kunde ikke godt undvære en Skraa; men han havde ingen Penge til at købe Tobak for, saa fik han ekstra 4 Skilling til $\frac{1}{2}$ Pund Tobak.

Der klagedes undertiden over, at Brændselet ikke var tilstrækkeligt og af for daarlig Beskaffenhed, og noget kunde der vel være om det, for i Alslev-Hostrup har der ikke været Overflod af godt Brændsel. Folk brugte mest Hedetørv med nogle Klyne til. 1838 indgik Fattigkommissionen paa at forøge Brændselet saaledes, at 3 gl. Fattiglemmer hver fik 10 Læs Lørv, 1 Læs Klyne

og 1 Læs Lyng. Tørvane blev gravet paa Fattighusets Hede for 2 Skilling pr. Læs, Klynene købtes for 2 Mark Læsset.

Det hændte nok, at Fattiglemmer forødte eller afhændede det Korn, de fik leveret i Begyndelsen af hvert Kvartal, saa at de senere kom til at trænge, saadanne maatte derfor af Fattigforstanderen efterhaanden faa, hvad de trængte til.

I Sygdomstilfælde hentedes Lægen ikke saa sjældent, især i Pastor Feilbergs Tid. 1838 rekvirerede han Lægen til Søren Clemmensens Søn, der ved et Fald havde paadraget sig en Knude i Lysken, samt til et Par andre Fattiglemmer, og flere Gange har Fattiglemmer været indlagt paa Sygestuen i Varde. Flere Gange var Apotekerregningen nær ved 40 Rdl. om Aaret, og det var ingen ubetydelig Post paa Regnskabet.

At gaa i Omgang.

En egen Form for Fattigforsørgelse var den, at Fattiglemmer kom til at gaa i Omgang eller som det ogsaa kaldtes »at gaa i Mading«, hvilket vilde sige, at vedkommende fik Føde og Natteherberge skiftevis hos Beboerne en eller to Dage paa hvert Sted efter Ejendommenes Størrelse. Denne Form anvendtes, naar der ikke var Plads i Fattighusene, særlig for enlige Personer, eller ogsaa for saadanne, der efter al Sandsynlighed kun vilde trænge til Hjælp en kortere Tid. En ung Karl fra Hostrup begærede Understøttelse i sin Sygdom, og da der var Knaphed paa Penge, bestemtes det, at han skulde gaa i Omgang i Hostrup Sogn, to Dage paa de Gaarde, der havde over 4 Tdr. Hartkorn og en Dag paa de andre. Den foran omtalte Hans Jakob gik ogsaa paa Omgang i Hostrup Sogn.

Licitation.

Der var stadig Børn under Fattigforsøgelse. Disse Børn blev for det meste indtinget i Kost og Pleje, men somme Tider maatte man bruge en anden Fremgangsmaade, nemlig at stille dem til Licitation. Hans Tulsmark begærer Hjælp til sin Kone og to Børn. Konen er »sær« og kan hverken forsørge eller passe Børnene. Nu agter han at rejse til Slesvig for at slaa Græs og i Høsten tærskes, som han plejer, for at fortjene noget. Hans gik ind paa at betale Huslejen til 1. Maj næste Aar; men videre Forpligtelser vilde han ikke paatage sig. Man henvendte sig saa til Naboen, der gik ind paa at tage sig af Børnene og lade dem søge Bord med sine egne Børn samt holde dem rene mod et Vederlag af en halv Tønde Rug maanedlig. Tillige lovede han at føre Tilsyn med Konen og saa vidt muligt holde hende til Arbejde og Orden, for det sidste forlangte han en Mark om Maanedens. Inden Aaret var omme, døde Konen, og Manden blev borte, saa man maatte gøre Skridt til anden Forsøgelse af Børnene. Der blev saa afholdt offentlig Licitation efter følgende Konditioner:

1. Børnene holdes i alle Maader forsvarlig med Klæder, Føde, Renlighed og Tilsyn i hver Maade, som retskafne Forældre holder deres Børn, og som for Gud og Mennesker kan forsvares. De holdes til Skole ordentlig, som det dem tilkommer efter deres Alder, opdrages hjemme til Flid, Orden og Sædelighed. I alt dette maa vedkommende underkaste sig Tilsyn.
2. De bortlejes fra Nytaar aarevis med Forpligtelse for Modtageren at beholde dem for den akkorderede aarlige Betaling, indtil de er konfirmerede. Herved er det at bemærke, at for det Aar, i hvilket Børnene bliver konfirmerede, erlægges ingen Betaling af Fat-

tigkassen, men til Vederlag for de 3 à 4 Maaneder, som af dette Aar forløber inden Konfirmationen, beholder vedkommende de respektive Børn, indtil den næstpaafølgende Mikkelsdag uden Løn.

3. Fattigvæsenet holdes frit for enhverhelst Bekostning udenfor den akkorderede Betaling, Sygdomstilfælde undtaget, da Lægehjælp, om fornødent gøres, besørages af dette. Den akkorderede Betaling erlægges halvaarsvis hver Gang for det forløbne Halvaar.
4. Til Konfirmationen gives Børnene et nyt anstændigt Sæt Klæder af Modtageren.

Drengen Lars fik Sognepræsten for 5 Rdl. 4 Mark Hamb. Courant, og Pigen Maren kom til Sjelborg for 4 Rdl. 3 Mark.

Fattigkassens Regnskab.

Blandt Kassens Indtægter var Beboernes Bidrag langt de væsentligste, men der indkom dog paa anden Maade mellem Aar og Dag ikke ganske ubetydelige Summer. Af disse Smaaindtægter kan nævnes Legater, Mulkter, Bøder, frivillige Gaver, samt hvad der indkom i Kirskens Blok. Hver Søndag blev en Tavle ombaaren i Kirken, og heri nedlagde Kirkegængerne et lille Bidrag, en Skilling eller to. Denne Tavle var en lille Kasse med saa lang en Stang, at den kunde naa helt ind til det inderste af Stolen; visse Steder havde man i Stedet for en Kasse en Pung af Tøj, der var anbragt i en Ring paa Stangen, undertiden var den forsynet med en lille Bjælde, for at alle kunde gøres opmærksom paa, at nu var det Tiden til at yde en Skilling til de fattige. Denne Tavle blev ombaaren i Kirken af en af Fattigkommissionens valgte Medlemmer. Senere hen, da Fattigkommissionen egentlig blev afløst af Sogneforstander-

skabet, blev det mange Steder overdraget til Degnen at bære den, hvilket brugtes i Faaborg Kirke i Slutningen af Halvfjedserne, men nu kan man nok regne med, at Skikken er ophørt. I Januar 1804 tømtes Kirkeblokkene i Alslev og Hostrup for første Gang af Sognepræsten, største Lodsejere og begge Sognefogeder, i Alslev Kirkeblok fandtes da 2 Rdl. 4 Mark 6 Skilling, i Hostrup 2 Rdl. 2 Mark 5 Skilling. 1839 indkom i Tavlepenge 15 Rdl. 2 Mark 1 Skilling.

1804 udviser Ligningen, at Gaardmændene skal levere fra $1\frac{1}{2}$ Skp. til 4 Skp. Rug, fra $\frac{1}{2}$ til 2 Skp. Byg og fra 8 til 48 Skilling. Bolsmandene slap med $\frac{1}{4}$ til 1 Skp. Rug, $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ Skp. Byg og fra 4 til 20 Skilling, hvilket ialt blev 13 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. Rug, 6 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk. Byg og 12 Rdl. 12 Skilling. 1841 udviser Ligningen 18 Tdr. 2 Skp. Rug, 7 Tdr. $6\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 51 Rdl. 5 Mark 11 Skilling samt $53\frac{1}{2}$ Pund Smør. Denne forøgede Udskrivning i 1841 kunde dog ikke slaa til, da der det Aar paaløb mange ekstra Udgifter, bl. a. en større Paternitetssag, saa det blev nødvendigt at forhøje Pengebidragene med en Trediedel.

I mange Aar var det kun den faste Befolkning, der blev paalignet Bidrag til Fattigvæsenet, men da de fattiges Antal steg saa stærkt, og Tiderne var daarlige, maatte man se sig om efter nye Indtægter. 1835 greb man da til at paaligne Tjenestekarle et Bidrag, og endelig fik man Øje paa de udensogns Beboere, der ejede Hartkorn i Alslev og Hostrup Sogne, det var især Enge, der tilhørte Udejere. Sognepræsten forespurgte da hos Stiftamtmanden, om saadanne Udejere ikke kunde medtages i Fattigligningen. Svaret blev bekræftende, saa de kom til ogsaa at yde deres Bidrag. 1779 havde Gaardmand Peder Bertelsen i Aarre oprettet et Legat til Fordel for fattige i Aarre og Alslev Sogne. Legatet bestod

af Indtægten af en Eng i Gellerup Enge. Engen udfæstede han til Jeppe Jensen i Bryndum for 4 Rdl. aarlig. 1810 udfæstedes Engen til Christen Iversen, Gellerup, som Arvefæste for 6 Rdl. aarlig. Mulkter og Bøder stammede især fra Krybskytteri og ulovligt Fiskeri, idet nogle var ubesindige nok til at anbringe deres Aaleruser paa forkert Sted; noget kom ogsaa ind i Bøder for optagne Kreaturer og andet Smaatteri, som man i Grunden ikke ønskede Synderen straffet for, kun skulde han »mærkes«, fordi han havde været paa ulovlige Veje.

Ved Ejendomsoverdragelse ydedes ogsaa et lille Beløb paa nogle faa Skilling indtil 1 Rdl.

Fattigregnskabet blev revideret af Provsten, og i Reglen var der intet nævneværdigt at udsætte, men i Aaret 1840 kom Regnskabet tilbage med en Revisionsbemærkning om, at visse Begravelsesomkostninger burde undgaas. Der sigtedes til Fattiglem Maren Fannikers Begravelse, hvor der bl. a. Udgifter fandtes en Post paa 1 Rdl. 6 Sk. til Kaffe og Sukker samt 6 Skilling til Gravkastning og Ringning, det sidste burde nok ske ved Sognebud.

Disse Ydelser af Fattigkorn og Penge har vel nok til Tider været følt som trykkende, men dog findes der i Alslev-Hostrup kun en eneste, der ligefrem nægter at yde, hvad han er paalignet, og det er endda kun et lille Kvantum, nemlig $\frac{3}{4}$ Skp. Rug og $\frac{3}{4}$ Skp. Byg. Fattigkommissionen besluttede saa at indsende Restanceliste til Approbation paa Udpantning.

Fattigkommissionen.

Det har sikkert været et betydeligt Fremskridt for Fattigvæsenet, da der den 3. Juli 1803 udstedtes et kongeligt Reglement for Fattigvæsenet, der paabød, at der i ethvert Pastorat skulde oprettes en Fattigkommis-

sion. Denne skulde bestaa af Sognepræsten som Formand, Sognets største Lodsejer som Kasserer, fire af Sognepræsten valgte Sognemænd, der kaldtes Fattigforstandere, samt Herredsfogeden, der dog kun var til Stede ved særlige Lejligheder og ellers lod sig repræsentere af Sognefogederne. Herved blev Ansvar for Fattigplejen lagt paa Sognets egne Mænd, og i Almindelighed kan man gaa ud fra, at det har været til Gavn for de fattige. Fattigkommissionens Forhandlingsprotokol for Alslev-Hostrup synes at udvise en vis Velvillighed over for hæderlige fattige og en tiltalende Hjælpssomhed mod Folk, der var kommen i en forbigaaende Nødstilstand, med en foreløbig mindre Understøttelse. Man kan ikke undgaa at lægge Mærke til, at Kommissionen gør hæderlige Forsøg paa at holde Folk fri for at komme ind under Forsørgelsen, og ikke sjældent sker det under den Form, at der bliver tilkendt Børn en Understøttelse, saa at denne ikke kommer til at hæfte paa Forældrene, maaske nok i Erkendelse af, at naar en Mand først faar Fattigstemplet paa sig, vil der kræves mere, og Byrden derved vil blive større. Mangen en har ogsaa gjort sig Anstrengelser for at tilbagebtale en midlertidig Understøttelse.

I de første Aar blev det betragtet som en Æressag at være Medlem af Fattigkommissionen, og de samme Medlemmer fungerede i en længere Aarrække; men senere hen, da Fattigdommen blev saa almindelig, og der blev saa mange Fattiglemmer at tilse, forandredes dette Forhold saaledes, at de fleste Fattigforstandere bad sig fritaget for Hvervet, naar de tre Aar i Valgsperioden var gaaet. Sognepræsten havde et stort Arbejde som Formand, thi han maatte hvert Aar udarbejde en Plan for de fattiges Forsørgelse og forfatte en Liste over de Bidrag, som Beboerne maatte yde, ligesom han maatte

udstede Anvisninger for de fattige paa de Personer, der skulde yde Bidrag til hver enkelt. I Tidens Løb blev der her foretaget en Forandring saaledes, at de fattige ikke selv skulde opkræve og indsamle Fattigkorn og Penge. Alle Ydelser skulde en bestemt Dag leveres til Fattigforstanderne, der saa igen uddelte det til de fattige. Denne Ordning blev igen forandret i 1842, ikke af Fattigkommissionen, men af det nyoprettede Sogneforstanderskab, der efterhaanden fik Fattigvæsenet under sig. Sogneforstanderskabet for Alslev-Hostrup vedtog nemlig i sit allerførste Møde, der afholdtes i Februar 1842, at de fattige selv skulde opkræve det Korn, der var bleven dem tildelt, efter de Sedler, som Præsten udstedte.

Alslev-Hostrup Fattigkommission samledes første Gang den 22. Decbr. 1803 i Alslev Præstegaard. Her fremlagde Sognepræsten en Plan for de fattiges Forsørgelse tillige med en Ligning over det Bidrag, som Sognenes Beboere i dette Øjemed burde udrede. Fattigkommissionen bestemte her:

1. At der skulde udnævnes en Forstander for hver fattig, denne skulde føre Opsigt baade med den fattige og med, at denne nød af vedkommende det Bidrag, som var angivet paa de Sedler, som Præsten udstedte.
2. At det var nødvendigt, at der i Kirkerne opsattes en forsvarlig Blok med tvende Laase og tvende Nøgler til de Penge, som indkom i de fattiges Tavler, der skulde ombæres i Kirken af Fattigforstanderne.
3. At det var fornødent at paatale en Uskik, som havde indsneget sig her i Sognene, den nemlig, at somme tog til Huse »fremmede Folk, som ikke har nogen Udsigt til at ernære sig.« Kommissionen maa derfor give følgende Advarsel til Beboerne: »I Over-

ensstemmelse med Reglementet for Fattigvæsenet Paragraf 7 maa Beboerne erindre, at de, som tager saadanne Personer til Huse eller indhjemler dem, vil siden selv komme til at sørge for disses Underholdning, naar de bliver trængende, da Sognene efter Reglementet ikke dertil er pligtig.«

De fattige inddeltes i tre Klasser efter deres Trang. I Alslev Sogn fandtes 3, der understøttedes med $39\frac{1}{2}$ Skp. Rug, $21\frac{1}{4}$ Skp. Byg og 5 Rigsdaler i Penge. I Høstrup Sogn var der 10 fattige, der beholdt $66\frac{1}{4}$ Skp. Rug, $30\frac{1}{4}$ Skp. Byg og 3 Rdl. 4 Mark 12 Skilling i Penge. Heraf var der 5 enlige Kvinder og 2 Børn. Der oplyses om disse 13 fattige, at de alle har ført et godt Levned, men at de er fattige og lider af forskellige Svagheder, een er blind, een er skør i Hovedet og to er taabelige.

Fattigkommissionen samledes en Gang i hvert Kvartal. Fattigforstanderne afgav Beretning for det forløbne Kvartal, og der behandlede ny Begæringer om Hjælp og Understøttelser af forskellig Art. Ret ofte var der vanskelige Sager, som Kommissionen maatte tage Stilling til, og især var det vanskeligt omkring ved 1830, da næsten alle var mere eller mindre fattige. 1838 udvides Fattigkommissionen med 2 Medlemmer paa Grund af det stadig stigende Antal Fattiglemmer og Forøgelsen af Fattighuse.